

Kjære alle sammen,

I dag markerer vi en viktig dag, FNs internasjonale dag for mennesker med funksjonsnedsettelse.

Tema for dagens konferanse er gode skole- og utdanningsløp og overgangen fra skole til arbeidsliv. Overgangene er en utfordring for mange unge med funksjonsnedsettelse. Derfor er jeg glad for at temaet tas opp på konferansen.

Over 15 prosent av den norske befolkningen har en form for funksjonsnedsettelse. De har samme behov og ønsker som alle andre, men mange hindres i å delta i arbeid og samfunnsliv. Vår ambisjon må være å skape en inkluderende og god skole for alle, og at vi har et arbeidsliv der flest mulig kan delta.

IKT i skolen

Vi må ha en skole der barn og unge føler seg inkludert og får tilgang til tilrettelagt undervisning. Dette gir læring og mestring.

Digitale læremidler kan gi fantastiske muligheter for elever som av ulike grunner har utfordringer med å bruke tradisjonelle lærebøker.

Dersom læremidlene er utformet på en måte som ikke er tilgjengelig for enkelte, vil en del elever bli ekskludert.

Derfor har regjeringen utvidet plikten til universell utforming av IKT også til å gjelde for skolene.

Dette vil ha stor betydning for både elever med funksjonsnedsettelse og deres foreldre. Lovendringen innebærer at skolens nettsider, læringsplattformer som It`s learning og Fronter, og digitale læremidler skal bli tilgjengelige for alle elever, studenter og foreldre, uavhengig av funksjonsevne.

Innen 2021 skal alle IKT løsninger i opplærings- og utdanningssektoren være universelt utformet.

Trivsel i skolen

Regjeringen ønsker en inkluderende nærscole der alle kan delta på lik linje.

IKT og andre hjelpemidler kan bidra til bedre faglig inkludering i skolen, men like viktig er et godt sosialt miljø der hver enkelt føler seg inkludert.

Det er viktig for barn og unge å få gå på skole med søsken og venner. En inkluderende skole gir også bedre læring for alle elever. Men vi må i tillegg ta hensyn til den enkelte elevs trivsel, og at det noen ganger kan være behov for spesiell kompetanse.

I vår besøkte jeg Briskeby videregående skole for hørselshemmede. Mange elever hadde gått på vanlig skole før de kom til Briskeby. De fortalte om elever som tulla med mikrofoner, lærere som ikke tok hensyn, mobbing og til og med selvmordsforsøk. Felles for alle var at de opplevde økt livskvalitet etter at de begynte på Briskeby. Deres historier er viktig i arbeidet med å skape en mer inkluderende skolehverdag.

Høyere utdanning

Det skjer også mye positivt på utdanningssiden. Nord Universitetet arbeider nå med å utvikle et tilbud for personer med utviklingshemming som vil utdanne seg ut over videregående skole. Tilbudet skal hete «Selvbestemmelse, medborgerskap og inkluderende praksis». Det blir det første i sitt slag i Norge og det blir spennende å følge dette fremover.

Hatytringer

I fjor var hatefulle ytringer mot personer med nedsatt funksjonsevne tema for FN-dagen. Rapporten som Bufdir fremla viste at mange med funksjonsnedsettelse opplever hatytringer .

Leder av Norges Handikapforbund Ungdom, Marianne Knudsen, sine historier om hvordan hun har opplevd å bli ledd av på grunn av sin funksjonsnedsettelse har gjort sterkt inntrykk på meg. Det er viktig at disse historiene blir kjent sånn at vi kan bli bevisst på at dette skjer og gjøre noe med det.

Regjeringen er nå godt i gang med å følge opp tiltakene i strategien mot hatefulle ytringer. Jeg håper strategien kan bidra til økt bevisstgjøring om hvordan hatefulle ytringer kan merke mennesker for livet, og ikke minst hvordan vi kan forebygge hatytringer.

For litt over en uke siden lanserte kunnskapsministeren og jeg nettsiden hatytringer.no. Her ligger noen gode tips for hvordan man kan møte hatytringer og ha en god debattkultur.

Arbeidsliv

Tidligere i sommer hadde jeg gleden av å møte Ida og Kasper i Bergen, som ved hjelp av stiftelsen SOR i prosjektet: Helt med! har fått faste jobber på et hotell.

Ida kom med en oppfordring: "Ikke undervurder oss. Jeg er undervurdert i flere år. Nå klarer jeg jobben min fint. Og lurere jeg på noe, bare spør jeg".

Jeg er glad for at SOR og prosjektet Helt med! har fått ytterligere støtte til dette arbeidet som resultat av budsjettforhandlingene.

God inkludering i arbeidslivet krever både vilje og kompetanse fra arbeidsgiver. Mye kan gjøres med enkel tilrettelegging og universell utforming. Ved bruk av moderne digitale hjelpemidler kan arbeidshverdagen tilpasses den enkeltes behov.

Diskriminering

Diskriminering i arbeidslivet er alvorlig. I dag kan det ta opptil to år fra en sak klages inn for Ligestillings- og diskrimineringsombudet til endelig vedtak foreligger. Dersom du ønsker oppreisning må saken til domstolen. Det kan være en lang og dyr prosess.

Derfor oppretter jeg en ny diskrimineringsnemnd i Bergen. Fra og med årsskiftet skal de som opplever diskriminering få kortere

saksbehandlingstid. Nemnda skal også kunne ilegge oppreisning i diskrimineringssaker i arbeidslivet.

Tilsyn

For kort tid siden publiserte Helsetilsynet et landsomfattende tilsyn av helse- og omsorgstjenestene til personer med utviklingshemming. Tilsynet avdekket lovbrudd og alvorlig svikt i tilbudet i altfor mange kommuner.

Det er bra at vi får en rapport som viser situasjonen rundt om i kommunene, men la meg understreke at disse funnene ikke er akseptable for regjeringen.

Vi forventer at kommunene går gjennom tilsynsrapporten og bruker den i sitt forbedringsarbeid.

Strategiplan

Bedre helsetilbud, selvbestemmelse, kvalitet på undervisning, mulighet til arbeid og tilgang til egen bolig står sentralt i Rettighetsutvalgets utredning «På lik linje - Åtte løft for å realisere grunnleggende rettigheter for personer med utviklingshemming". Utvalgets forslag følges nå opp i ulike departement.

Regjeringen har, som dere vet, satt i gang et arbeid med ny strategiplan for personer med funksjonsnedsettelse. Planen vil blant annet være en oppfølging av Rettighetsutvalgets forslag og Helsetilsynets landsomfattende tilsyn.

Planen skal være todelt: en strategidel og en handlingsplandel.

Oppstartseminaret for arbeidet er i morgen, 5. desember. Jeg ser fram til å få mange gode innspill til planarbeidet både i morgen og i hele 2018. Målet er å ha strategiplanen ferdig høsten 2019.

Avslutning

Det er over ti år siden FN vedtok FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med funksjonsnedsettelse. På de ti årene har menneskerettsperspektivet blitt stadig tydeligere.

Både i Europa og verden for øvrig jobbes det med å gjennomføre rettighetene i FN-konvensjonen, nasjonalt og lokalt. Gjennomføring krever kunnskap og vilje.

I Norge er det ikke nok kunnskap om denne viktige konvensjonen. Jeg har derfor gitt Bufdir i oppdrag å se på hvordan vi kan sikre bedre kunnskap om og gjennomføring av konvensjonen i norske kommuner.

Før jeg gir ordet til kunnskapsministeren vil jeg takke dere for den jobben dere gjør. Organisasjoner og enkeltpersoner spiller en viktig rolle når vi skal utvikle politikken framover. Den innsatsen dere gjør utgjør en forskjell for mange mennesker.

Til lykke med FN-dagen!